

PERIÓDICH QUINZENAL, ARTISTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any IV

Barcelona 15 d' Abril de 1883

Núm. 84

Se publica 'ls dias 15 y últim de cada mes					Fundador: Carlos Sanpons y Carbó		Se publica 'ls dias 15 y últim de cada mes		
PREUS DE SUSCRIPCIÓ	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES	DIRECTOR		PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR	ANY	SEMESTRE
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals	FRANCESCH MATHEU		Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Païssos de l' Unió Postal	80 "	44 "	24 "	"	Redacció-Administració: Jovellanos, 2, pral.		Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 "	3 5c "
Se paga per endavant. — Números solts 4 rals							Y en los altres païssos, los preus d' Espanya y ademés lo franqueig		

AVIS

Fem á saber als nostres suscriptors y corresponents que hem traslladat la Redacció y Administració al carrer de Jovellanos, n.º 2, primer pis, ahont d' aquí endavant s' haurá de dirigir tant la correspondencia com qualsevulla reclamació, quedant regularisada la marxa d' aquesta Revista.

SUMARI

TEXT. — Crónica general, per Jascinto Laporta. = Nostres grabats, per Eduart Tamaro. = S. E. I. D. Joseph M.ª de Urquinaona, per F. X. Tobella. = Santa Sofia (continuació), per Joaquim Marsillach. = Aubada (poesia), per Teodor Llorente. = La calavera (noveleta), per Narcís Oller. = Don Joan (continuació), per la traducció J. F. y G. = Los Nibelungs (continuació), traduït per Albert Puigdollers. = Los Nins, per Francisco Gras y Elias. = La Trichina, per J. Laporta. = Llibres rebuts.

GRABATS. — D. Anselm Barba, per P. Ross. = S. E. I. D. Joseph M. de Urquinaona, Bisbe de Barcelona, per P. Ros. = Porta del baptisteri de Florencia. = Primavera, per J. Llovera. = La calavera, ilustracions de Ramiro Lorenzale y A. Riquer. = En la Biblioteca, quadro de Conrat Kiesel. = Cadira pontifical en lo Cor de la Catedral de Barcelona.

D. ANSELM BARBA

† á Barcelona lo dia 26 de Mars del present any

CRÓNICA GENERAL

No havia passat gayre temps, hores no més, d' ensá que fou escrita la crónica anterior, quan s' escampava per la ciutat la trista nova de la mort del venerable Bisbe de Barcelona.

Sempre una noticia aixís causa pesar, tractantse d' una persona de valer, però poques vegades, molt poques, arriba á produhir un sentiment de dol tan general com va fer aquesta. Lo nostre poble fa sempre justicia al talent y estima de cor als que li donan mostres clares de merèixer tal afecte, desentranyantse pera la prosperitat d' ell, però s' accentúa més l' amor y arriba á ésser veneració quan se tracta d' un home que á tals títols hi afegeix lo mérit incomparable de possehir les més rares virtuts cristianes; la gent del nostre temps no té pas lo cor tan endurit com se suposa.

L' excel·lentíssim é il·lustríssim senyor D. Joseph Maria de Urquinaona, era un sacerdot digníssim, un ciutadà benemérit, un prelat que 's pot retraure com á exemple d' ilustració, de modestia, de bon zel, de caritat, de totes aquelles excelencies de l' ànima que tan necessaries son al qui ha de aguantar demunt de

ses espatlles lo pés considerable de la missió pastoral qu'ell tan santament desempenyava en aquesta diócesis. Los més indiferents en matèries religioses, los enemichs y tot de la fé que'l bon prelat cuydava d'escampar entre 'ls diocessans, tots sens excepció feyan justícia á les virtuts del senyor Urquinaoua, y tots reberen la notícia de sa mort ab sentiment de dol, que expressaren frâncament, no podent callarlo fins los periódichs més allunyats del tracte del venerable pastor.

L'ansietat ab qu' eran esperades notícies referents á la salut del il·lustre prelat durant los dies de sa malaltia, les demostracions generals de simpatía de que fou objecte, les cerimònies fúnebres, tots los detalls de sos dies darrers y sos darrers moments y ses disposicions testamentaries, y les sentides frases que li consagrà la premsa tota, son coses que allargarian considerablement aquesta crónica y van consignades en article apart; los lectors lo trobaran en altre lloch del present número.

**

Lo casament de l' infanta y'l príncep de Baviera ha donat matèria al diaris de la Cort pera umplir llargues columnes. No descriuré la cerimonia, ni 'ls espectacles ab que 's solemnisa 'l faust succés, ni apuntaré la llista dels presents que rebé la núvia, porque de tot n'estarán ja al corrent los lectors.

Algú va dir que 'ls prínceps de Baviera vindrian á Barcelona á fixarhi sa residència y fins se va parlar de la creació d' un regiment de catalans que havia d' estar baix les ordes del Príncep, y aquesta notícia va venir molt bé pera que en algunes reunions y en alguns periódichs s' hi fes un xich de brometa.

**

Sembla que no han estat lo que s' esperava les festes del centenari de Rafel d' Urbino, lo pintor més célebre d' Italia. Diu que lo millor han estat les festes de Trastevere. La casa de la Fornarina guarnida tota ab banderes dels colors nacionals, ostentava en la finestra del dormitori d' aquella dona que 'l pinzell del gran artista ha immortalisat, un quadro representant á abdós personatjes, y en la botiga de la mateixa casa una mitja figura del quadro *La Transfiguració*, que segons se suposa es un retrato de la Fornarina; los carrers vehins també estavan guarnits fins al palau de la Farnesina, ahont podian véures algunes de les obres més notables del gran pintor.

En Roma fou visitada la sepultura del artista y coberta de coronas, acudinhi una llarga comitiva de la que formavan part les autoritats, representacions d' acadèmies, catedràtics, artistes italians y extranjeris, y moltes altres persones. En lo Capitoli la sala dels Horacis y Curiacis era 'l lloch destinat pera celebrarhi un acte solemníssim, presidit pe 'ls reys d' Italia y al que hi van assistir ademés alguns ministres, senadors, diputats, autoritats locals, dames de la cort y gran número de persones convidades. Comensá l' acte tocant los professors y alumnos de l' Academia de Santa Cecilia una sinfonia de Spontini, llegint després lo secretari de l' Academia de Sant Lluch, senyor Leoni, un discurs referent als temps de Rafel, á sa vida y ses obres; en aquest discurs se nega l' existencia de la Fornarina, que ha d' ésser considerada no més com á filla de l' imaginació popular; però al poble ¿quí li trau del cap la bella historia d' amor del gran artista y la fabulosa Fornarina? L' acte terminá ab una cantata escrita expresament pe 'l mestre Falchi y executada baix sa direcció per una massa de

200 coristes. Lo Círcol internacional contibuhí també á les festes celebrant una sessió en que no hi va faltar música, discursos y lectura de poesíes.

Los amants del art se planyian de que 'l Vaticà no hagués prés la més petita part en aquelles festes que no tenian altre objecte que honrar la memoria del gran pintor.

**

Un periodista célebre acaba de morir á París; parlo del redactor en cap del diari *L' Univers*, Mr. Lluís Veillot; era un publicista infatigable, té una historia llarga y plena d' incidents curiosos com pochs altres periodistes pugan tenirhi, y representava ara com sempre un dels principals papers en la premsa catòlica de la nació vehina; en política, segons tinch entés, Mr. Veillot havia estat liberal y darrement figurava com á absolutista; tothom reconeixia en ell, apart de son talent y sa activitat may agotada, una fermesa de carácter que no 's troba gayre sovint.

**

Alló de les nevades que havian de venir per la Setmana Santa y per l' Abril, sembla que per ara no ha tingut efecte; gracies á Deu; porque ab les profecies que deyan que havia fet lo Saragossá ja 'm veig un aixám de pintors, que estavan desprevinguts l' altra vegada, preparantse á inundar tot Barcelona ab los *primerenchs* fruyts de sa inexperiencia artística. Me prenc la llibertat d' usar aquests termes porque se m' ha provocat (com s' ha provocat á totes les persones de bon sentit) ab l' exhibició d' algunes obres pictòriques, que sembla que no tingan més objecte que 'l de posar á proba la paciència dels crítichs y dels aficionats al art.

Afortunadament los que debian prepararse pera feros un flach servey ab ses reproduccions de paisatjes nevats, per ara se 'n duhen un xasco; mentres tant qu' estudien los que no 'n saben prou, que son molts, y ajudant Deu ja 'n sabrán més un altre any quan vinga una nova nevada; ara ray, que diu que 'n tindrem molts anys seguidament.

**

Ja s' acosta la festa dels Jochs Florals; no he sentit dir que s' haja resolt lo que s' ha de fer pera solemnisar lo XXV aniversari de la institució. Jo 'm temia que tots aquells projectes se tornarian ayga-poll y que 'l mateix rey Joan farà un paper ridícol, presidint la festa d' enguany y esperant inútilment les coronas que li tenen promeses pera aquell dia.

Peró per les notícies qu' hem tingut á última hora, del tot verídiques, sabem que s' han eliminat definitivament del primitiu programa aquelles festes de carácter més públich; les causes sembla qu' han sigut independents del desitj de la Comissió, però 'l resultat es que no hi haurá exposició de flors ni de belles arts.

Lo programa que té probabilitats d' efectuar-se, y que si per cas ja estarà acordat resoltament quan los nostres lectors rebrán aquest número, es lo que segueix: se rebrá als forasters que vingan, lo dissapte al vespre, en lo saló de Cort, qu' estarà adornat ab los projectes d' escultures pera 'l monument á Colon, y se 'ls oferirá un senzill lunch de benvinguda, mentres algunes Societats corals situades en la plassa de Sant Jaume 'ls farán coneixer les millors pessas del repertori de música popular. Lo diumenge 's celebrarà la solemnitat dels Jochs Florals y al cap-vespre 'l dinar de costum. Lo dilluns, en un local apropósit, tindrà

lloch una execució de música de concert, tota de mestres catalans, y al vespre una funció extraordinaria de Teatre Catalá; y 'l dimars se donará fi á les festes ab una excursió á Montserrat que durará dos dies.

M' alegraré molt de que, mermat y tot, se realise aquest programa. En tot cas, crech que no hi hauria mellor manera de perpetuar la celebració de la *vinticinquena*, que publicant un volúm de composicions llorejades que estés á major altura, ó al menys igual, que 'ls millors publicats en anys anteriors. La festa no faria soroll, però duraría sempre.

JASCINTO LAPORTA.

NOSTRES GRABATS

D. Anselm Barba

Lo dia 26 del passat Mars, morí á Barcelona D. Anselm Barba, un dels més distingits compositors y tal vegada lo primer dels organistas d' aquesta ciutat.

Lo mestre Barba havia desempenyat la plassa d' organista de la Catedral de Barcelona, mes com pera desempenyarla era precís rebre ordres sagradas, la renunciá y passá á la parroquia major de Santa Agna, qual plassa d' organista ha desempenyat fins á la seva mort.

Entre sas composicions descolla una gran Misa pera veus y orquesta y son mérit li havia senyalat distingit lloch entre 'ls compositors músichs catalans.

A son enterro, que fou per demés concorregut, sostingueren las negres glassas los mestres compositors senyors Campano, Tintorer, Pedrell, Goula, Ribera (F) y Bages, essent aquest últim, deixeble del malograt senyor Barba.

L' Excm. é Ilm. Sr. D. Joseph M.ª de Urquinaona y Bidot, Bisbe de Barcelona

Véjas l' article continuat en altre lloch del present número.

En la Biblioteca

Aquest bonich quadro de Conrado Kiesel, te especial atractiu per la lley dels contrastes y per la bona disposició de tots los objectes.

La espayosa sala destinada á Biblioteca d' una casa molt opulenta, conté tots los adminícu's propis d' aquests magnífichs llochs d' estudi, ahont los llibres, las Cartas geográficas, las Esferas, tot está á má pera sa oportuna consulta. La llum es escasa, però concentrada sobre la taula d' estudi y l' atractiu d' aquest tresor d' investigació vé completat per certa disposició simétrica y ben ordenada dels objectes.

Deserta no obstant aquesta sala de son habitual explorador, l' han invadida tres jovenetas que contrastan per sa vivacitat y hermosura ab los severs y rónchs objectes que en general hi dominan; es afalagador son aspecte, donant millor y més variat tó al quadro, y sa curiositat que investiga rápidamente lo contingut en pessas in-folios, es atractiva y afalagadora.

La Primavera

Tantas son las composicions de 'n J. Llovera que acreditan son particular ingeni pera obras d' imaginació tals com la que avuy reproduhim, que tindriam necessitat de repetir lo dit ja diferents vegadas, pera fer algun elogi de la facilitat de son llapis y de la fecunditat de son talent pera assumptos de semblant género.

Entre una vegetació exuberant se gronxa una jove y agraciada donzella, aspirant ab dalé las frescas auras de la Primavera; y aixís mateix afalagant infinits somnis en lo pervenir, vola son pensament per los espays imaginaris.

d'acort ab lo magnífich despertar de la naturalesa que comensa ja á vestirse totas sas galas, pera brillar esplendorosa en los magnífichs dias de l'estiu.

Fragment de las portas del baltisteri de Florencia

A Florencia, prop del *Duomo*, ó sia la Catedral, s'alsa aislat lo magnífich temple ó capella octagonal dedicada á Sant Joan Batista, y anomenada lo Baltisteri, perque te per especial objecte l'administració en ella del Sant Bapisme, segons era costum practicarho aixís á la antiga liturgia.

L'any 1401, ab motiu de haver cessat la peste que aïllí á Florencia, los Priors de la Confraria de Sant Joan, patró de la ciutat, resolgueren fer construir unas magníficas portas de bronze pera lo sumptuós baltisteri. Obriren un concurs donant per tema lo sacrifici d'Abraham, y essent los concurrents Llorens Ghiberti encara molt jove, Brunelleschi, Donatello, Jacob de la Quercia, Nicolau d'Arezzo, Francisco de Vandranbissa y Simó de Colla, tots principals escultors d'aquell temps, després de llargas y difícils deliberacions, pel mérit dels treballs presentats, foren designats com á principals los de Donatello, Brunelleschi y Ghiberti.

Los dos primers no obstant se retiraren espontáneament, reconeixent la major fecunditat d'ingeni y soltura d'imaginació de Ghiberti y aquest, l'any 1423, deixá acabadas las duas fullas de la porta que Miquel Angel digué era digne d'anomenarse: *Porta del Paradis*. D'ella pot donar alguna idea nostre grabat, puix s'admiran en sos grans requadros diferents passos del antich y del nou Testament, en sas orlas sobresurten magníficas ornacinas ab estatuetas d'un modelat exquisit, alternan alguns medallons ab preciosas testas, y delicadas agrupacions de flors ó fullatge, essent tot delicadament esculpit, plé de vida y de moviment y en una paraula admirable per sa perfecció.

S'objecta per alguns que Ghiberti tractá los baixos relleus dels requadros ab la disposició y prolixitat que hauria tractat una pintura, però no ab la grandiositat que requereix l'esculptura, més aixó no es argument que pugue en absolut fer desmereixer en res tan grandiosa obra davant de la qual es pasmosa l'impressió que s'experimenta y s'aplaudeixen ab entusiasme sas innumerables bellesas.

De las tres portas del repetit Baltisteri, la que mira al *Duomo* y la que correspon enfront de l'Opera, son obra de Ghiberti y la tercera també de bronze y de bon estil, però més senzilla y de més tosca execució, es més antiga y fou treballada per Andrea Pisano.

Cadira Pontifical en lo Cor de la Catedral de Barcelona

Entre las principals preciositats esculptóricas ab que conta la Catedral de Barcelona, deuen mencionarse los dossierets y cadiras del Cor.

Ditas cadiras que son 68 en la renglera alta y 41 en la baixa, foren treballadas per Matías Bonafé á mitjans del sigle xv y los dossierets posats á últims del mateix sigle, aixís com la trona, foren treballats per los alemanys Miquel Soquer y Joan Frederich.

Enfront de la trona á l'extrem dret del Cor s'alsa entre las cadiras altas lo silló Pontifical, ab bonas esculpturas en son respall, y ab més complicat y elevat dossieret, de que dona alguna idea nostre grabat, si be en alguns detalls es major la puressa d'estil y de proporcions de l'original. Té aquest magnífich dossieret sobre los demés la particularitat de que totas sas agulles tenen una estatueta terminal.

Es de notar també que en son timpan dos àngels sostenen una tarja ab un peix passant,

que son las armas del bisbe Pere de Planella, y si aquest dato degué aténdres absolutament, sa antiguetat fora major que la dels demés dossierets, puig dit il·lustre bisbe, de qui també se conserva especial memoria en una lauda del propi Cor, morí l'any 1385.

EDUART TÁMARO.

S. E. I.

D. JOSEPH M.^a D'URQUINAONA Y BIDOT
Bisbe de Barcelona

SA VIDA

NASQUÉ l'il·lustre Prelat en la ciutat de Cádiz, als 4 de Setembre de 1813. En aquell Seminari Conciliar feu sa carrera y ja allavors se negá, per modestia, á pendre 'l títol de doctor en la facultat de Theologia; ordentantse de prébere 'l dia 23 de Setembre de 1837.

Desempenyá 'l càrrech de capellá de las Religiosas Caputxinas de Puerto de Santa María, fou rector y beneficiat de sa Iglesia prioral y canonge de las Catedrals de Cádiz y Guadix, essent arxipestre d'aquesta última. En 22 de Juny de 1868 fou preconisat pera la Sede Episcopal de Canarias, ahont estigué fins que va esser nomenat pera la de Barcelona; fou consagrat lo dia 7 de Mars de 1869; arribant á Roma, com un dels Pares del Concili Vaticá, als 28 de Novembre del mateix any.

Tenia 'ls títols de predicador de S. M. la Reyna y de missioner apostólich; era cavaller de la Real y distingida orde d'Isabel la Católica y no volgué may fer us de semblant distinció, ni tan sols traure 'l diploma; fou nomenat Senador del Regne per Catalunya y entrá á Barcelona en la tarde del 14 d'Octubre de 1878 pera posarse al cap de sa Diócesis.

SA MALALTIA

Quatre dias bastaren pera que la única que havia suferit desde sa infantesa, y que fou calificada de pulmonia doble, apagués la vida del infatigable quant virtuós prelat en tan cuit espay de temps, durant lo qual, Barcelona entera s'interessá per l'estat de sa salut. Díguinho sinó 'ls milers de firmas y tarjetas que en los tres primers dias de sa malaltia, desde que comensá á saberse, anaren al Palau Episcopal, sense 'ls que s'hi dirigiren en persona y la molta gent del poble que continuament invadian aquells voltants pera esquadriñar los més petits detalls del curs de sa gravetat.

Al imponent é improvisat acte de son combrregar, que tingué lloch á las vuyt del vespre, del dijous 29 de Mars prop-passat, hi anaren més de cinch centas personas ab atxa, haventhi en l'acompanyament la representació de totas las classes de la societat barcelonina, ab asistencia de nostras primeras autoritats.

Com si 's sentís ferit de mort, l'endemá escribia aquestas ratllas:

«Bisbat de Barcelona. — Desde 'l llit del dolor, ahont m'ha abatut una greu malaltia, confortada la meva ánima per lo Sagrat Vítich, com la última y millor mostra de mon afecte per si Deu disposa de ma vida, dono ma benedicció Pastoral á tots mos amantíssims diocessans, perdonant de cor als que m'haguessen ofés y demanant perdó als que hagués mortificat; preguém á tots que 'ns encomanin á Deu y 'ls hi recomaném que conservin la fé y viscan ab arreglo á ella pera que en lo pas de la mort esperimentin la dolsíssima consolació que sent en aquestos moments la nostra ánima afavorida ab auxilis molt especials de la Divina Miseri-

cordia, posada en las mans de la Santíssima Verge, ab una santa confiansa d'anar al cel á gosar lo major bé pera 'l que hem sigut creats y que debém cercar constantment mentres visquéem en la terra.—Barcelona 30 Mars de 1883.—*Lo bisbe.*»

¡Pot donarse més fé cristiana y tanta resignació en lo pas de la vida á la mort?

SA MORT

Entre dos y tres quarts de vuyt del vespre del dissapte 31 de Mars, deixá d'existir. Encara 'l toch final de las campanas brandant tremolosas no havia fet sabedor al vehinat de tal desenllás, que la munió corria pressurosa per la ciutat cap á son Palau Episcopal, quals barradas portas afirmavan las veus que corregeren per tot arreu ab la velocitat del llamp, mentres seguian las de la Seu tocant á morts, com planyentse ab la gent, de la del senyor Bisbe.

Ja en la agonía y quan s'anava acabant, lo Ilm. Sr. Bisbe de Vich, D. Joseph Morgades y Gili pronunciá 'l *fiat voluntas tua*, contestant ell textualment: «Si: fassis la voluntat de Deu: si 'm creu útil encara pera sa gloria continuant en aquesta vida mon ministeri, *fiat*: si nó, que se m'emporti al Cel.» Després d'aixó afegí: «Consti que no desitjo una cosa més que l'altra, sinó que 's cumplesca sa voluntat santíssima. Vull identificarme per complert al Sagrat Cor de Jesús, modelo d'obediencia als decrets del Pare etern.»

Disposá que no s'embalsamés son cadavre, que 'l millor de sos pectorals fos pera la Mare de Deu de la Mercé, en qual temple desitjava ser enterrat y que 's venguessin los dos báculos pera fer caritat als pobres, tota vegada que no li trobarian diners.

Ell mateix dictá 'l següent telégrama pera que fos enviat al Sant Pare: «Lo Bisbe de Barcelona, gravement malalt, demana ardentment la benedicció apostólica, reiterant fins l'últim moment de sa vida sos sentiments de veneració á la Sede Apostólica y á la persona de Lleó XIII.—*Lo bisbe de Barcelona.*»

Sa vida exemplar mereixia la mort del just y la lográ; conservant intactas sas facultats mentals, fins poch moments avans d'expirar, que acabá totas sas forsas, passant á la eternitat.

Dirém ab l'articulista del diari *La Renaixensa*:

«Descanse en pau lo sant prelat. No dirém que Deu l'haja perdonat, perque aquí 'l dupte fora sacrílech; però sí que pregue á Deu que tingan imitadors sas altas virtuts en aquest món d'egoisme y de mentida.»

SON ENTERRO

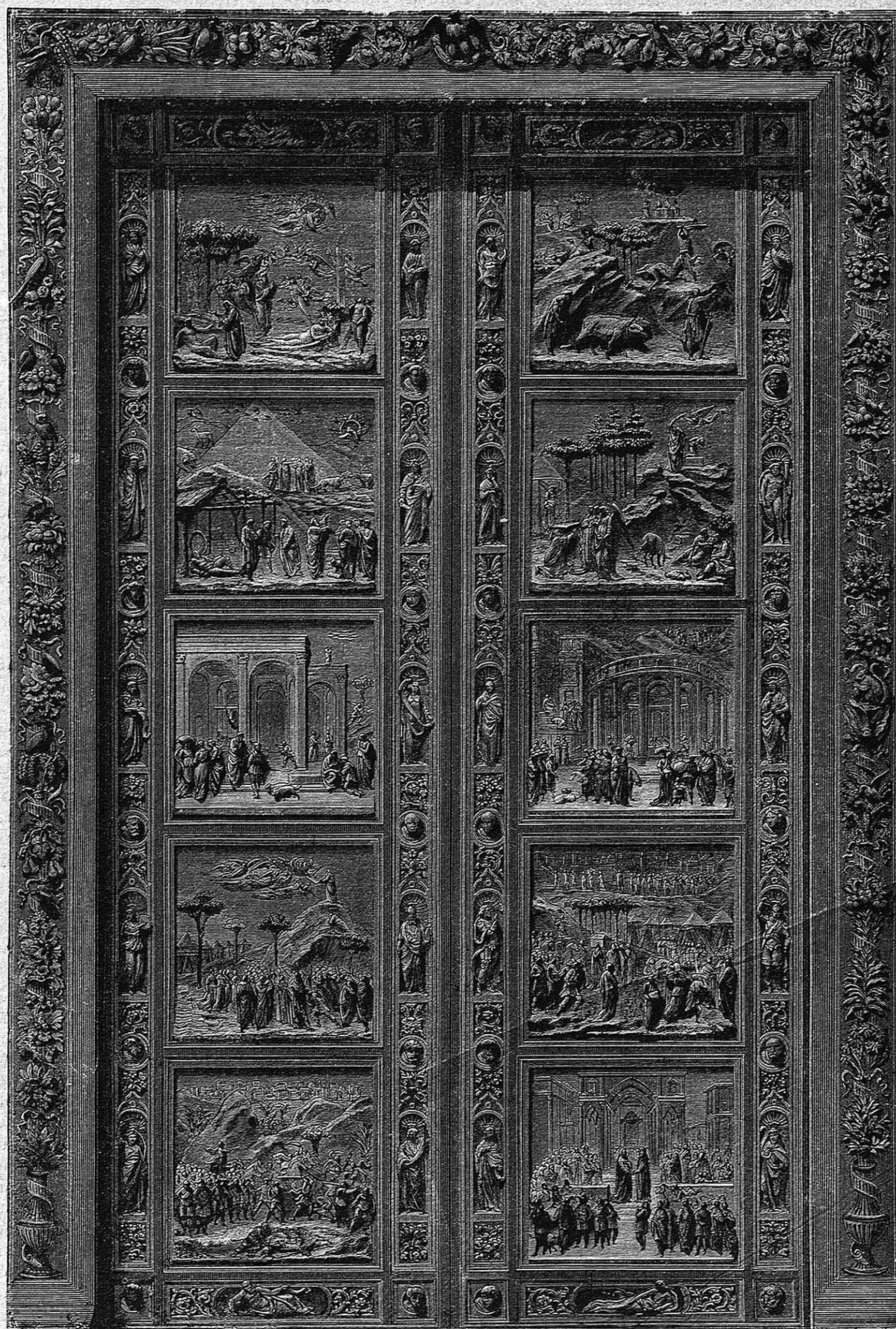
Vensudas las dificultats que de moment se oposavan al compliment de sa última voluntat, ja que sols en las Catedrals es ahont poden ésser enterrats los bisbes, lo telégrafo 'ns anunciá la autorisació pera que 'l Sr. d'Urquinaona ho fos en la iglesia de la Mercé, y se li concedissén los honors de Mariscal de Camp, mort en campanya.

En efecte, á dos quarts de nou del matí del dimecres 4 del corrent Abril sortí part del Capítol Catedral de la Basílica y 'ls celebrants, entre 'ls quals anava vestit de Pontifical l'il·lustríssim senyor bisbe de Vich, Dr. D. Joseph Morgades y Gili, dirigintse al Palau Episcopal, qual espayós patí apenas podia contenir las numerosas comissions de totas las clases de la societat que anavan á rendir l'últim tribut al que fou bisbe de Barcelona, qual cadavre fou portat á la Catedral, ahont se li cantaren las exequias, pronunciant la oració fúnebre l'il·lustre canonge de la mateixa, Dr. D. Bonaventura Ribas, ba-

EXCM. É ILM. SR. D. JOSEPH M.ª D' URQUINAONA Y BIDOT, BISBE DE BARCELONA

† á Barcelona lo 3r del passat Mars

PORTAS DEL BAPTISTERI DE FLORENCIA

san en aquelles paraules del apòstol S. Pau en sa carta als Efessis: «Estimá á la iglesia y's sacrificá per ella.»

Consigná las expressions que escrigué á una persona íntima seva, la vigilia de postrarse al llit, y que diuhen textualment:

«Me sento un xich delicat, vos esteu molt malalt: si la vostra mort precedeix á la meua mort, demanéu á Deu que 'm trega aviat de aquesta vida; però si jo so 'l primer en compareixer davant d' ell, li demanaré que us trega aviat, molt aviat, de aquesta vall d' amargura;» y recordá las que diferents vegadas li havia dit á ell mateix: «Quan veig certas cosas, me venen unas ganas de morir!»

Presidí 'l dol, qual fúnebre corteig se composava d' unas mil cinch centas personas, lo Excm. Sr. Capitá general de nostre Principat, D. Joseph Riquelme, portant á sos costats als Excms. Srs. D. Gregori de Zabalza, Governador civil de la Provincia y 'l Alcalde constitucional de la ciutat D. Francisco de P. Rius y Taulet, al Sr. Vicari general Dr. D. Domingo Cortés y al Il·ltre. canonge Dr. D. Gualtero de Castro, individu de la familia del finat. La Excm. Diputació provincial, Excm. Ajuntament y Claustre universitari hi anavan en incorporació, aixís com las societats científicas, literarias, mercantils y relligiosas, representacions d' alguns bisbats de Catalunya, abundanthi l' element militar, sense faltarli 'l bras del poble, que no podrà may oblidar las paraules d' aquell que desde 'l balcó de son Palau digué: «Vull morir entre vosaltres,» pronunciadas en mitj d' aquella indescriptible ovació, lo cap-vespre del dia 12 de Maig del any passat al retorn de Madrid, després d' haver dit al Senat «Vinch á defensar la honra dels catalans,» quan venia de defensar lo nostre pá de cada dia, que l' obrer catalá guanya ab la suhor de son front; en fi, d' aquell que deya «¿Qué hi faré jo, si no so més que cor?»

Una hora estigué l' acompanyament pera passar per la plassa de Sant Jaume, y dos pera anar de la Catedral á la Mercé, ahont quedá depositat lo cadavre á las duas de la tarde. Numerosa gentada omplia 'ls carrers del tránzit y las casas, apareixent molts balcons endolats.

Bé's pot dir, donchs, que Barcelona entera tributá la última proba de consideració y respecte al que fou, prop de quatre anys y mitj, digníssim Prelat de sa Diócesis, l' Excm. é Il·lm. Sr. D. Joseph M.º d' Urquinaona y Bidot.

Los catalans no som may desagrahits y menos ab los de fora casa.

FRANCISCO X. TOBELLA Y ARGILA.

Barcelona 8 Abril de 1883.

SANTA SOFÍA

Continuació

BEN altra es l' impressió que causa l' interior de Santa Sofia. Passárem per un carreró estret y solitari fins á una porta lateral, en una de quals fullas, de bronzo, se poden veure encara senyals d' una creu grega. Aquesta porta conduheix á un primer vestíbol ahont per compte de descalsarnos, com fan sempre los mahometans pera no embrutar ab la pols del carrer la casa de Deu, nos posaren demunt de las botas unas grans babutxas d' espart, ab las quals, si s' ha de dir la veritat, fa de prou mal caminar. Però cal respectar aqueixas prácticas y sobre tot pagar lo corresponent lloguer per las babutxas.

Lo vestíbol sobredit comunica per una porta

de bronzo treballada y ab llegendas d' argent encrustadas, ab lo que antigament era lo gran peristil (*esonartex*). Es una pessa que tindrà uns 60 metros de llarch per 10 d' ample, decorada de mosáichs y ab las parets revestidas de marbres. En lo costat occidental té cinch portas, la del mitx gran, de bronzo y ab lletres de plata, que donavan pas al vestíbol exterior (*esconartex*) y al atri, però avuy están sempre tancadas. En la banda oposada s' obran altras nou portas enormes que conduheixen al interior de la Basílica.

Ficantshi per la del mitx, l'anomenada *porta real*, s' abarca d' una sola ullada tot lo conjunt grandió de la nau central y de las cúpulas, cosa que no succeheix á Sant Pere de Roma. Es una impressió difícil d' explicar, però que no s' oblida fàcilment. No es l' interior de Santa Sofia un exemple de bellesa artística tal com avuy lo concebím; té en la part decorativa adesis d' un gust detestable, y ab tot, aquella irracional barreja de bellesas y d' aberracions, aquell conjunt abigarrat y gran á la vegada, aquell carácter formidable d' estabilitat que revelan las líneas generals, y sobre tot aquella cúpula ardida, que segons dir del poble per obra de miracle s' aguantava, y que per sa inmensitat sembla talment un abim cap-per-avall, subjuga y atrau d' una manera irresistible. Las maravellosas catedrals góticas de la Etat mitjana persuadeixen; però Santa Sofia convens.

La planta general de l'esglesia es quadrangular, ab més de 75 metros de llarch, sens contar l' ábside, per 60 d' ample. Dintre d' aquest quadro 'n circumscriuhen un altre de més petit quatre grans pilans, que parteixen lo temple en tres naus, units entre sí per los quatre archs torals qu' enarboñan, més que sostenen, la mitja taronja central, qu' es un suprem esforç d' atreviment arquitectónich. Son major diámetro fa 32 metros 64 centímetros y en la base, prop del anell presenta un cercol de quaranta finestras cintradas que vejerem ja al examinar la mezquita per fóra.

Aquesta cúpula no es única. Sobre 'ls dos archs de sosteniment que son perpendiculars á la direcció de la Basílica, s' apoyan altras duas mitjas cúpulas de amplada casi igual á la primera. Per sa part cada una d' aquestas duas mitjas cúpulas está compenetrada lateralment per altras duas petxinas ó exédros, y la del extrém oriental presenta encara en lo punt mitx, la volta d' un quart d' esfera del ábside ab las tres finestras que simbolisan la Santíssima Trinitat. Aquest escalonament successiu de cúpulas y voltas sens sosteniment aparent, es lo que dona al conjunt aqueix aspecte de lleugeresa tan celebrat dels viatjers.

En lo bell cim, en la mateixa clau de la volta, á l' alsada de 65 metros sobre 'l paviment de marbre Procones, se llegeixen en grans lletres las paraules que digué Mahomet al entrar triunfant á Santa Sofia: «Alláh es la llum del cel y de la terra.» Fóra d' aixó, todas las voltas estigueren cubertas d' inestimables mosáichs sobre fons d' or; però per gran malaventura, essent privada als musulmans la representació de sers animats, tots aquests mosáichs han sigut cuberts ab una capa infame de guix, per tot arreu ahont s' hi veyan figuras humanas ó d' animals. Unicament en las quatre petxinas de la cúpula se veuhen las alas enormes d' altres tants querubins, qual testa han tingut los turchs bonyudo de amagar sota un estel daurat. En la volta del ábside s' endevina á través d' una feble capa de cals una figura ab los brassos oberts que sería segurament imatge de la Sabiduría Divina.

Lo Sr. Fossati que per encàrrech d' Abdul Medjid, y gracias á una forta deixa que feu un muftí al morir, dirigí en los anys 1847 á 1849 las grans obras de restauració de la mezquita, feu descobrir los mosáichs de la cúpula y 'ls copiá cuydadosament avans de recubrirlos, pera publicarlos més tart á Lóndres, en sa obra *Aya Sofia of Constantinople* (1852).

Un volúm fora mester per descriure tots los detalls arquitectónichs de Santa Sofia. Entre 'ls pilans que sostenen la cúpula, á dreta y esquerra de la nau central, se troban á cada costat quatre superbas columnas de pedra calar verda que son las procedents de Efeso y que forman un pórtich de cinch archs, per demunt del qual corren las galerías superiors de que aviat parlaré. En las naus laterals, sota ja de ditas galerías, hi han vuyt columnas, quatre á cada costat, de pórtich ab basament y capitell de marbre blanch, que 's portaren de Roma, però que procedian del temple del Sol construít per Aureli á Baalbek. Las altras columnas del pis baix fins al número de quaranta son de pedra calar egipcia: afegint á n' aquestas las que 's troban en las galerías superiors resulta pera tot lo temple un total de cent set columnas, que presentan jaspis y marbres de tots los colors coneguts y una varietat increible de capitells bizantins y corintis en que la fullaraca, drachs y genis extravagants s' entrellassan y combinan entre sí y ab alguna que altra creu, que ha escapat al furor iconoclasta dels mahometans.

Tot es gran en aquestá Basílica famosa. Vora la entrada hi ha dos urnas ovoideas de albastre procedents de Pérgam, que Amurat III feu portar de la isla de Mármara: cada una de ellas pot contenir mil dos cents cinquanta litros d' aygua. Lo *Mihrab*, que 'n podríam dir l' altar major dels mussulmans, se troba en lo fons, mes no precisament en lo centre del ábside, sinó bastant decantant vers lo pilar meridional. Prové aquesta irregularitat de que la esglesia cristiana no estava orientada segons la lley mahometana: lo *mihrab* ha de senyalar exactament la direcció de la Meca, á fi de que durant la oració las miradas dels creyents se dirigeixin á la ciutat santa. Y es lo més xocant que todas las alfombras y estoras que encatifan lo pis, per compte de ser perpendiculars al eje del edifici están colocadas oblicuament segons á la situació del *mihrab*, produhint un efecte deplorable. Los mussulmans, ab son llenguatje entussiasta, pera ponderar la bellesa de Santa Sofia dihuen que al principi los hi costava molt apartar la vista de la maravellosa cúpula y acostumarse á mirar la llosa de marbre roig que forma lo *mihrab*.

A má esquerra del ábside y voltat de una barana sobredaurada hi ha l' estrado que ocupa 'l Sultá. Al altre costat l' *almimbar* ó trona, cubert ab un tornaveu alt y punxagut com un apaga-llums. Se puja al *almimbar* per una escala molt dreta qual barana, com també lo tornaveu, son de un treball trepat primorós y fi. Tots los divendres l' almocrí puja á la trona pera llegir lo Corán, portant en la má un sabre desenvaynat, per ésser Santa Sofia mezquita conquistada. En lo pilá que está tocant al *almimbar* hi han penjat los mussulmans una catifa, arnada y polsosa; però mereixedora pera ells de gran veneració, per ésser una de las quatre que Mahoma usava pera agenollarse en sas pregarias.

Aquí y allí als costats de la nau principal se veuhen altres *mastaba* ó divans no tan luxosos com lo del Sultá, com que aquests serveixen pera 'ls lectors del Corán y pera una mena de memorialistas adherents al servey de la mezquita, que de franch escriuhen cartas á la gent

LA PRIMAVERA — COMPOSICIÓ DE J. LLOVERA

s' apodera de las donas y criaturas una tal bardsa y tot ensemps una tal curiositat que no 'ls deixan viure.

Aquella tenda de campanya, esqueixada y negrosa, plena de trastos y de criaturas despulladas,

color de pansa, que corren per allí com gnomos; aquells carrets foscos ab l'informe jas á dins; aquell aixám de bestiolas, magras, peludas y fréstegas que menjan en lo mateix plat del gitano; lo color, la parla, las cabelleras embulladas y untosas, lo vestuari violat d'aquells hòmens y donas; fan reviure totas las rondallas de bruixas y esborronan y captivan alhora, com un misteri pintoresch, com la mateixa rondalla que 'ls feya tremolar y glatian per sentir.

Las criaturas del poble, acaban per perdre la temor, se 'ls contemplan tot lo dia, ab estranyesa, las manetas al darrera, cada ull com una taronja. Las donas ab los nens á bras s'hi deixan caure com qui no vol, y, aquest *aque-larre* tan temut, acaba per ésser un espectacle distret. Tot lo poble parla dels gitanos, de llurs extranyeses y dolenterias, de la promiscuitat en que viuen, dels casaments que celebran tirant un plat en l'ayre, de las galindaynas y bonaventuras que s'empatollan pera explotar als badochs. A voltas los creuen precursors de pesta, guerra ó terratrémol, los ténen sempre per lladregots y es una veritat que, quan los veuen marxar, tothom respira.

Llavors lo poble recobra sa tranquilitat normal, lo sol torna á endormiscarse demunt lo desert plá dels Guixots, y las rentadoras del rech major, extenen altra vegada la roba pe 'ls sembrats vehins y se 'n van á dinar, sens deixar qui la vigili. Però; ho voldreu creure? jau dins lo cor de tots aquells desenfeynats una certa racansa, com si 'ls hi faltés alguna cosa; las donas s'adormen, plegadas de brassos y 'ls xicots matan l'aburriment fent pedradas.

II

Era una tarda xafagosa d'Agost qu'arribaren á Vallhonestá dos pobres, forasters.

Ell duya un serró y una guitarra á l'esquena, l'esguart inmóvil, fit al cel, un bolet ronyós, clavats fins á las orellas y una cossa ab qu'apuntalava tota la part del cos de sa cama coixa. Malgrat sa barba esbullada y polsosa qu'acentuava més la demacració de son rostre, ja de sí prou rebegut, no aparentava tenir més enllá de quaranta anys.

Ella, de ménos edat encara, era d'aquellas á qui la gent sol negar tota caritat ab la gráfica excusa de que «ja tenen bons quatre quartos.» Era realment fornida y de posats més desvergonyits qu'edificants. Portava també son farsell á coll y caminava una passa endevant del cego,

quí, ab lo cos decantat, la seguia penosament apoyant la má en sa espatlla.

Aixís atravessaren lo poble sense captar, y tot Vallhonestá, al sentir ranquejar la cossa forastera, guaytá per finestras y balcones y 'ls vegé ab mirada recelosa fent camí cap al Torrent Bregós.

Un cop fora del poble, se trobaren barrat lo pas pe 'l barranch del torrent que s'extenia en sentit transversal á la carretera, tot vorejat de sálzers y arbrepolls, qu'ab llurs copas ufanas formavan, demunt del abim, una volta frescal, bellugosa y retallada, rica de color y cantadissa de aucells y de remors d'aygua joganera.

S'aturaren un instant, com pera pendre esma, las ninas inmóviles del home recobraren movimeñt, resseguien tot lo paisatge, y, després de fiturar l'embullada espessedat d'unas bardissas que á l'altre cantó s'aixecavan al peu de la arbreda, la miserable parella endressá son pas vers al camí del pont qu'estava escamarlat sobre 'l torrent. Trencaren á l'esquerra, y, un caminet recargolat qu'abaix serpejava entre códols, falgueras y apomats jonchs, los enmená á las balmas.

¿Com hi sabian pera encaminarshi tan determinats? ¿Qui 'ls havia dat l'adressa? Ningú. Ni perquè ho necessitavan! Lo nómmada troba eixos caus com troba la fura 'ls seüs; sab que sa primitiva nissaga no s'ha extingit y que als peus de las nostras vilas y pobles no pot mancarhi son hostal de remota avior.

NARCÍS OLLER.

Seguirá

DON JUAN

POEMA DE LORD BYRON

FRAGMENTOS DELS CANTS II Y IV (I)

Continuació

CXXIV

Es precis ja dir qui eran aquellas duas donas porque 'ls lectors no me las prenguessen per primcesas disfressadas y porque avorrexo las sorpresas y 'ls cops d'efecte á que tan aficionats se mosiran nostres poetas moderns. Vaig donchs á presentarvos aquellas damas tal com realment eran, mestressa y criada; la primera, filla única d'un vell que vivia sobre 'l mar.

CXXV

Havia sigut pescador en sa juvenesa y era encara una especie de pescador en sa edat madura; però havia ajuntat á sas excursions marítimas altrás especulacions ménos honrosas: un poch de contrabando y de piratería havian fet

passar de moltes mans extranyas á las sevas sobre un milló de *piastras* mal adquiridas.

CXXVI

Era, donchs, pescador.... però pescador de homes com Pere l'Apóstol; surtia de tant en tant á la pesca de buch mercants esgarriats y molts cops recullia 'l que volia confiscant los cargaments; produhíali també 'l mercat d'esclaus honestos beneficis y si 's regalava sovint ab gustosas viandas ho devia més que tot á aqueixa branca del comer turch, en la qual, sens dubte, hi ha molt encara á guanyar.

CXXVII

Era grech, y ab lo producte de sos negocis havia construhit en sa illa (una de las més petites y selvatjes de las Cícladas) una bella caseta ahont vivia á tot pler. Deu sab quant or havia robat y quanta sang havia fet correr, porque no os assusteu, lo vell no tenia res de sant, però lo que jo sé es que la casa era espayosa y estava plena de esculturas, pinturas y dorats á estil berberesch.

CXXVIII

Tenia una filla única, anomenada Haidée, la més rica pubilla de las illas orientals y tan hermosa que tot son dot valia ménos que son somriure; allunyada encara dels vint anys, crexia en hermosura com un arbre de poch temps, y ja havia menyspreat á més d'un adorador potser per anar aprenent la ciencia d'escullir al més hermós.

CXXIX

En aquell mateix dia, á la posta del sol, passejaves Haidée per l'arena, al peu de las esquerpas penyas, quan trobá á Don Joan en estat absolut d'insensibilitat.... no del tot mort però poch ménos.... casi aniquilat per la fam y casi ofegat. Don Joan estava boy despullat y, com es natural, s'avergonyí la donzella; però, ab tot, cregué que las lleys de l'humanitat l'obligavan á socorrer á un extranjer que 's moria y que tenia un cútis tan blanch.

CXXX

Peró portarlo á la casa de son pare no era pas, á la veritat, lo medi de salvarlo; tant se valia entregar la rata al gat ó enterrar á un home adormit. Lo bon vell gastava tanta *noús* (previsió), y s'assemblava tan poch als Alarbs, bandolers honrats (valgui la paradoxa), qu'hauria curat al extranjer tan sols per vendrel després.

CXXXI

Haidée, donchs, seguí 'l parer de sa sirventa (en tractantse d'homes las noyas sempre creuen á sas minyonas) y cregué que lo millor era, per de prompte, amagarlo á la cova; aixís va ferse, y quan lo naufréch obrí sos negres ulls, cresqué la caritat d'aquellas donas á tal punt que mitj s'obriren per ellas las portas del cel, si hem de creure, ab Sant Pau, que la caritat es lo dret d'entrada al Paradís.

CXXXII

Encengueren foch com pogueren ab llenyas recullidas per la platja, trossos de rems y cremadas fustas que 's desfeyan en pols al primer contacte y que havian jegut escampadas per allí tant temps quant es necessari per pendre un pal major las dimensions d'una cossa: mes, per la gracia del cel, los naufragis eran tan frequents en aquellas costas que s'hi trobava llenya per alimentar no una, sinó vuyt fogueras.

CXXXIII

Don Joan descansà en un llit de pells ben abrigat, perquè Haidée's despullà de sas zibellinas per acotxarlo, á fi de que recobrés lo calor perdut si's despertava y avans de marxar encara li dexaren més roba de la seva, proment tornar-lo á veure á punta de dia per portarli ous, café, pá y peix per desdçuni.

CXLII

Vejé, donchs, Haidée á l'aurora cara á cara; la seva era la més fresca si be que colorida per la rojor febril que li donava l'agitació de la sang, quan refluínt del cap al cor, envermellia vivament sas galtas com lo torrent dels Alps que, al trobar en sa carrera la basa d'una montanya recula y forma un llach hont las ayguas s'extenen en rodona; ó com lo mar Roig..... mes no hi ha cap mar que siga roig.

CXLIII

Y la verge insular devallá pel rocám y ab lleuger pas s'atansá á la cova, retornant al sol lo somriure de sos primers raigs y rebent en sos llavis humits per la rosada, un bes de la jove Aurora que la prengué per sa germana. Qualsevol las hauria confós veyentlas juntas, si be que la jove mortal tan fresca y tan hermosa com la deesa, tenia sobre aquexa la ventaja de no ser aérea.

CXLIV

Quan Haidée entrá en la cova tímida però despresa, vejé que Don Joan dormia encara com un infant al bressol; se pará á las horas com inmóvil de temor (perque 'l somni te alguna cosa de solemne), avansá després de puntetas y abrigá més al náufrech per resguardarlo del vent fret del dematí y per fi s'incliná demunt d'ell silenciosa com la mort semblant que ab sos llabis muts bebia l'alé del jove apenas perceptible.

CXLV

Com l'àngel que s'inclina sobre 'l llit de mort ahont espira 'l just, axís Haidée se decantava demunt d'ell y en aquella atmósfera de pau y de silenci lo jove náufrech reposava tranquil y en calma.....

CXLVI

La bella Haidée prová á las horas d'entaular conversa ab Don Joan y al véurel com la escoltava ab tanta atenció, seguí parlant sens may ser interrompuda, fins qu' al últim, després d'una bella estona de xarroteig constant, al fer una pausa per rependre alé, compregué que son amich y protegit no entenia gens lo *romaich*.

CXLVII

Y allavors acudí com á recurs als moviments de cap, als gestos, al somriure y á las miradas expressivas. Llegia en l'únich llibre en que sabia llegir, en las líneas de l'animada fesomia de Don Joan; en ella trobava per simpatía ia eloqüent resposta que li tornava una mirada penetrant que descobria tota sa ánima; y axís es com en una sola mirada interpretava un milió de paraulas y de ideas.

CXLVIII

Molt aviat, ab l'ajuda dels ulls y de las mans y repetint las paraulas qu' ella deya, prengué Don Joan la primera llissó d'aquell idioma, encara que fixantse més en las miradas que en las paraulas; com lo qu' estudia ab afició l'as-

tronomía fixa més la vista en las estrellas que en lo llibre, axís Don Joan aprengué millor l'alfabet grech en los ulls d'Haidée que no ho hauria fet en caràcters impresos.

CLXIV

Es molt do's apendre una llengua extranjera dels llabis y 'ls ulls d'una dona, es á dir quan mestra y dexeble son joves, com en lo cas que jo compto; somriu tan tendrement quan lo dexeble diu bé!! y somriu tant millor encara quan s'equivoca!! Y sobre tot s'hi entremescla alguna apretada de má, y de vegadas un bes castíssim..... axís es com jo he après lo poch que sé de llenguas.

CLXV

Sentia Haidée un plaher tan gran mirant á Don Joan, contemplant ab ell la naturalesa, tremolant á son contacte, veyentlo dormir y veyentlo despertar!! Viure sempre ab ell era massa ventura y no obstant l'idea d'una separació l'horrorisava; ell era son bé, son tresor brotat del Ocean, magnífica despulla de las onas..... son primer, son últim amor.

CLXVI

Axís passá una lluna l'hermosa grega visitant cada dia á son amich y ab tanta precaució continuá fénto que l'existencia de Don Joan en l'illa seguí ignorada de tothom. Al fi, lo pare d'Haidée's doná á la mar per correr á la cassa de certas naus mercants y surtí, no com en los temps antichs pera pendre una Yo, sinó pera robar tres buchs de Ragusa qu'anavan destinats á Chio.

CLXVII

Axó fou per la grega la senyal de sa llibertat, perque no tenia mare; de manera que ausent son pare ella's trobá lliure com una dona casada ó com qualsevol altra que pot anar y venir allá hont li plau. Exenta fins de la importuna presencia de un germá, 's vejé la més lliure de las donas que s'hajen may contemplat en un mirall, y aquexa comparació la referexo sols als paissos cristians ahont es una rarsa que las donas viscan tancadas á casa.

CLXVIII

Allavors Haidée allargá sas visitas y sas conversas (perque ja era temps d'enraonar). Don Joan havia fet prou progressos en lo grech modern pera poguer proposar un passeig que desitjava, perque casi may s'havía mogut de la cova desde 'l dia en que, pansit y desfigurat com una flor arrancada de la branca, fou llen-sat demunt la platja. Sortiren, donchs, á passejar á la cayguda de la tarda y veieren pón-dres lo sol quan á son enfront la lluna s'axecava.

CLXIX

Era la costa selvatje y combatuda pel mal vent; amunt, escarpradas penyas; avall, una platja vasta y arenosa defensada en sas voreras per esculls y fonças rampas; de tant en tant, però bastant escassament, alguna qu'altra cala disposada á obrir sos brassos á la pobre nau combatuda per las tempestas; però sempre, en tot temps, amenassada per lo rugit horrible de las onas, en no sent per aquellas llargas diadas del estiu en que la superfície del mar se presenta tranquila y serena com la de un llach.

CLXX

Era l'hora en que s'escampa la frescor per la terra y la roja esfera del sol s'amaga per la

collada blavosa, que allavors sembla 'l límit del món, embolcallant á tota la natura entre l'ombra y 'l silenci: de un costat se distingían en semicírcol las llunyanas montanyas: del altre la mar serena y profunda s'enfosquia y al demunt de sa testa, veyá brillar lo cel de color de rosa, en mitj del qual lluhia una estrella solitaria com l'ull de un titán.

CLXXI

Y ells se passejavan, juntas las mans, demunt las conxas y petxinas y removent ab son peus durs palets y l'arena fina. Penetraren després en las antigas y selvatjes grutas cavadas per las tempestats y guarnidas de salas y voltas cristallisadas com per la má del Art. Allí se asseguren, ab los brassos enlassats, y s'abandonaren á todas las delicias del crepúscol de tintas purpurinas.

CLXXII

Miraren al cel qual flotant esplendor s'escampava en plechs vastíssims y brillants com un mar de color de rosa; miraren al mar que lluhia á sos peus quan la lluna s'axecava de son centre; oíren lo remoreig de las onas, los sospirs de la brisa .. y's miraren l'un al altre... y veieren sos ulls negres llensarse mútuament brunzentas flamas d'amor... Y allavors sos llabis s'acostaren y s'uniren en un bés...

CLXXIII

Un bes llarch, prolongat... un bes de joventut, d'amor y de bellesa en que's concentrava tot, com raigs d'un sol foc encés per lo foch del cel; un d'aquexos besos que son l'aliment de nostres primers jorns d'amor, allavors quan lo cor y l'ánima y 'ls sentits se mouhen al mateix impuls, quan la sang es lava y 'l cor un volcá y cada bes una sopbatuda de tota l'ánima... perque, si no m'erro, la forsa d'un bés ha de mesurarse per sa llargada.

CLXXIV

Per llargada jo entench durada; aquell bes durá... ¡Deu sab quant! de segur qu'aqueix seria un càlcul qu'ells no's van fer, perque si l'haguessen fet no haurian pogut prolongar ni un segon més la suma de sas sensacions. No s'havian enraonat, però s'havian sentit arrastrats l'un al altre com si sas ánimas y sos llabis s'haguessen cridat, y ja juntos, se concentraren com las abellas d'un axám. ¡Sos cors eran las flors ahont xuclavan tots dos sa mel!

CLXXV

Estavan sols, però nó com los que's creuhen en la soletat perque s'han tancat en una habitació. La mar silenciosa, la badía reflectint la claretat de las estrellas, la llum del crepúscol que s'anava apagant, las mudas arenas y las profundas cavernas que 'ls voltavan, tot los convidada á estrényers més, com si baix la volta del cel no hi hagués altra vida que la d'ells y aquexa vida no s'hagués may d'acabar.

CLXXVI

No temian ser vistos ni escoltats per aquella platja solitaria; ni la mateixa nit los hi feya gens de por. Eran l'un del altre; ab prou feynas s'entenián per mitja dotzena de paraulas y á pesar d'axó tenian son llenguatge; á las paraulas de foch que dicta la passió substituía un sospir, fidel interpret del primer amor, oracle de la naturalesa, única herencia qu'en sa cayguda dexá Eva á sas fillas.

Per la traducció J. F. y G.

(Seguirá.)

EN LA BIBLIOTECA — QUADRO DE CONRAT KIESEL

LOS NIBELUNGS

Poema heròich d' Alemanya

Continuació

IX

COM SIEGFRID TORNA AL SEU PAÍS JUNT AB LA SEVA ESPOSA

QUAN tots los forasters hagueren marxat, lo fill de Siegfrid digué als cavallers de son acompanyament: — També nosaltres debem prepararnos pera tornar á nosre país. — Quan Kriemhilda s' enterá de tals projectes, va sentirne gran alegríia.

Y digué á son espós: — Ja que per sempre debem partir d' aquí, no havem d' apressarnos. Mos germans han de compartir ab mí aquestas terras. — Aquestas paraulas de Kriemhilda afligiren á Siegfrid.

Los prínceps se li acostaren y li digueren: — Fins á la mort, rey Siegfrid, estém disposats á servirte fidelment. — A tal oferiment va inclinar-se devant d' ells.

Lo jove Giselher afegí: — Nosaltres partirem ab tu las terras y las ciutats que 'ns pertanyen. De tot quant nos está sotsmés en aquest gran realme, vos y Kriemhilda ne tindréu la vostra part. —

Quan lo fill de Sigemund s' hagué enterat dels propòsits dels prínceps, va respòndrels aixís: — Que Deu vos fassa ben felissos ab la vostra herencia, sense la que podem molt ben passarnos ma esposa estimada y jo.

Ella no te cap necessitat de la part que voleu otorgarli, perque ella portará corona, y si conservem la vida, arribará á ser tan poderosa com cap altra reyna del món. Per altra part, jo estich disposat á servirvos en tot quant se us ofresca. —

Allavors digué Kriemhilda: — Si vos no teniu cap necessitat de la meva herencia, los guerrers de Burgondia vos poden ser de més importancia. Un rey los pot manar ab orgull en son país. Desitjo que mos germans los compartescan ab nosaltres. —

Lo senyor Gernot respongué: — Tria 'ls que vulgas. No 'n faltarán que vulgan marxar ab tu. D' entre tres mil ne pots escullir mil pera formar ton acompanyament. »

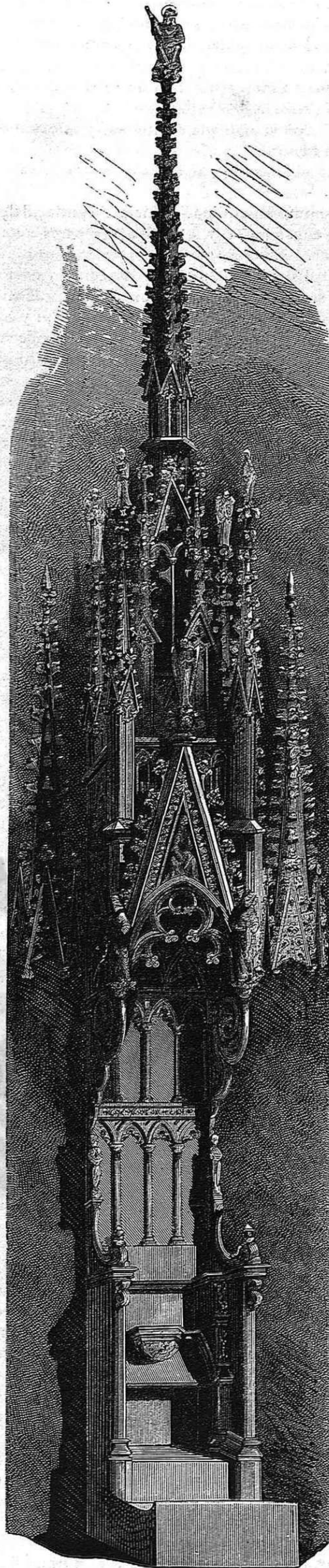
Kriemhilda enviá desseguida á preguntar á Ortwin y Hagen de Troneje si ells y sos parents volian seguirlos. A tal nova Hagen sentí gran despit y exclamá: — Gunther no pot cedirnos á ningú.

Que os seguecan altres cavallers; vos no podeu ignorar las usansas dels Tronejes. Nosaltres debem romandre al costat de nostre rey y d' ací endevant no servirém á cap altre qu' al que fins avuy havem servit. —

Las cosas pararen aixís y 'ls joves esposos se disposaren á partir. Kriemhilda portava un noble acompanyament; trenta duas donzellas y cinch cents cavallers figuraven en ell. Lo comte Eckewart, seguía també á la reyna, quan marxá.

Cavallers y escuders, damas y damiselas, se despediren com era natural. Se allunyaren després d' haverse cambiat moltes besadas, y satisfets abandonavan las terras del rey Gunther.

Los parents més props los acompanyaren fins que fóren ben lluny. Se disposaren allotjaments allá ahont lo rey debia passar la nit y foren enviats missatjers á Sigemunt pera que ell y la reyna Sigelinda poguessen saber que arribarian ab la filla de Uota, la bella Kriemhilda de Worms sobre 'l Rhin. Jamay altra noticia los fou més grata.

CADIRA PONTIFICAL
EN LO COR DE LA CATEDRAL DE BARCELONA

— Felís he sigut, digué Sigemunt, d' haver viscut fins al dia en que la hermosa Kriemhilda arribará aquí cenyint la corona. Vull que mon hereu sia encar més honorat. Es precís que mon fill Siegfrid comense á regnar. —

Sigelinda regalá al missatjer un vestit de color de escarlata y una gran cantitat de or y argent; tal fou sa recompensa. Tal se complasqué la reyna de las novas que li portavan. Son acompanyament se vestí desseguida com era de rigor.

Li digueren quins eran los que acompanyavan á son fill y feu preparar sitis per tot allí hont debia passar, cenyint la corona, devant de sos vassalls. Los cavallers de Sigemunt marxaren á son encontre.

May altra persona fou tan ben acullida com aquestos cavallers en lo país de Sigemunt. Sigelinda cavalcá al encontre de Kriemhilda, ab moltas agraciadas fembras y molts ardits cavallers, per tot l' espay d' un dia, fins allá ahont se trobavan los forasters. Los Nibelungs y 'ls de Burgondia havian sofert grans molestias avans d' arribar á una gran ciutat anomenada Santen, en la que després Siegfrid cenyí la corona.

Ab la boca somrienta Sigemunt y Sigelinda abrassaren tendrement á Kriemhilda y á son fill, durant duas horas enteras. Sas angoixas eran acabadas.

Tota la cort los hi dava la benvinguda.

Los hostes foren conduhits á la gran sala del rey Sigemunt. Las jovencelas eran baixadas de sas acas per gran número de cavallers que 's davan gran pressa en servir á tan agraciadas donas.

Per més que tothom sabia ab quin esplendor fóren celebradas las noces en las voras del Rhin, se distribuiren als cavallers vestits més preciosos que tots los que havian portat fins allavors. De sa gran riquesa se 'n podrian contar maravellas.

Mentres que 'ls prínceps permaneixian asseguats ab gran magestar, lo seu séquit portava vestits de color daurat, ab galons y ricas pedrerías treballadas en lo teixit. Ab tanta cortesia los tractava la noble reyna.

Y veuse aquí que 'l rey Sigemunt prengué la paraula devant de sos fidels: — Jo faig assaber á tots los parents de Siegfrid, qu' en presencia d' aquestos cavallers va á cenyir ma corona. — Los fills del Niderlant aculliren aquesta nova ab alegríia.

Y li confiá sa corona, lo dret de fer justicia, y Siegfrid fou proclamat rey. Quan debia judicar ó resoldre lo dret que cada hu tenia, ho feya ab tota equitat, per lo que 's féya temer l' espós de la bella Kriemhilda.

Molt honorat visqué, per espay de deu anys, en los quals feu justicia ab la corona cenyida. Allavors l' hermosa reyna tingué un fill, ab gran satisfacció de tots los parents del rey.

Desseguida 'l batejaren y li fou posat lo nom de Gunther, com s'anomenava son oncle, y del qual no debia avergonyirse. Dítxós ell si li arribés á semblar. Fou educat ab molts miraments, ja qu' altra cosa no podia ser.

Per aquell temps morí Sigelinda. La noble filla de Uota, assumí l' autoritat en lo país, com de dret pertocava á tan poderosa reyna. Però també fou molt plorada aquella á qui la mort acabava de arreballar.

Igualment á las voras del Rhin, segons havem sentit á dir, la hermosa Brunhilda doná un fill al poderós Gunther, en lo país dels Burgonds. Fou anomenat Siegfrid, per amor á aquest cavaller.

¡ Ab gran atenció lo cuydavan ! Gunther, lo molt rich, li doná un preceptor que debia in-

culcarli totes las virtuts pera 'l temps en que arribés á ser home. Mes ¡ay! després, quants amichs li feu perdre la desgracia!

Constantment se parlava de la dignitat ab que vivian los valerosos guerrers, en lo país de Sigemunt. Mes ja se sab que Gunther vivia de igual manera ab sos vassalls.

Lo país dels Nibelungs estava sotsmés á Siegfried—may cap altre de sos parents atresorá tantas riquesas—aixís com los dos héroes de Schilbung y totes sas terras. Siegfried sentia altas aspiracions.

L' ardit cavaller possehia un tresor més gran que 'l que cap home haje arribat á possehir, exceptus los que avans d' ell lo tenian. L' havia guanyat ab la forsa de son bras, al peu d' una montanya, occint en aquesta ocasió á més d' un esforsat cavaller.

Tenia tots los honors que hagués pogut desitjar, y á no tenir cap desgracia, ab rahó hauria pogut dirse lo més felís de tots los que cabalcaren corcer. Sa forsa era temuda y no sens motiu.

Traduhit per ALBERT PUIGDOLLERS.

(Seguirá)

LOS NINS

ALS TENDRES GERMANETS

ISABELETA Y PEPET VENTURA Y ROIG

BENEHIDAS siáu las criaturas! Deixeu que os canti ab lo llenguatge del meu cor.

Deu ha criat los ángels y 'ls astres al cel y 'ls nins y las flors en la terra.

Tot lo més bonich y pur se troba repartit entre la gloria y 'ls homes.

Qui diu nins diu ángels, qui diu flors, diu estrelles.

No hi ha res tant dols com las francas caricias d' eixos sers encantadors que somriuen com l' auba, que son riállers com ella, que com ella llansan perlas, que com ella son blanchs, virginals, purs, hermosos y encisadors, y com ella allunyan ab sos ditets de rosa las tenebras de la fosca nit de la vida.

Los ángels, las flors y 'ls nins, son lo més bonich del món. Junteu á eixa hermosa trinitat una dona, y tindreu lo cel.

Senteuvos á la falda de la vostra mare y convertireu vostra casa en un temple.

Vostra casa es un cel guardat per ángels en la terra. ¡Qui sab si dins del santuari de la vostra alcoba se santifica á Deu!

Los nins forman mon encant, y recordantne sas gracias, sos jochs, y sas festetas, polso l' arpa del poeta y olvido las tempestas del meu cor.

Donaume vostres tendres y tornejats braços, sigan ells mon llit de flors, lo coixí de ma vida y cantaré vostra bellesa, vostra hermosura y vostres encants.

La nena es blanca com la puresa, los seus ulls son dos miralls del cel y llurs cabells son de or.

Deu ha dat á sa cara la blancor del lliri y 'l carmí de la rosa, com ha encés las estrelles en sos ulls y entortolligat en sas trenas un raig de sol.

Es un angelet, y per aixó se veuben reunits en ella tots los encants de la terra y las maravellas del cel.

Deu al imaginarla dintre sa pensa, li doná per dot ab un bes d' amor, sa celestial hermosura.

Es un moixonet sens alas que va d' un lloch al altre sens repós, que canta com l' alosa, que

plora y riu com lo cel al mes de Maig, que ajuda á sa mare y es bufona fins á la perfecció.

Solsament te deu anys y ja sembla una dona feta.

Quan canta, refila com un rossinyol y quan parla sembla una vella.

Es tant endiablada com bona, y tan tafañera com bonica.

Li plauhen los afalachs y no regateja sas caricias.

Somnía ab sa nina, maneja l' agulla, daleix per engalanarse y estima á sos pares ab tot lo cor.

Es distreta com totes las criaturas, y en tots los seus actes s' hi veu un caràcter reflexiu, bondados y un si es no es independent y certas maneres tant distingidas, com si desde son bressol hagués estat sempre ab la més alta societat.

Es un remolí d' alegría embolcallat ab son ayrós vestit pintat de color de rosa y es al mateix temps una tendra poncella ab lo seu cálzer girat envers lo cel y estenent sas arrels per sa casa payral.

Lo nin... es lo retrato de sa mare. Al portarlos al mon, li feu present de sa dolsa fesomia y de la bondat de son ánima.

Es un noyet senzill y amorós com un anyell, tan bó com un ángel y tan respectuós com ignocent.

Es l' imatge de la bondat y tot ell vessa tendresa.

S' entreté ab qualsevol cosa. Parla poch y baix, no esvalota may, ab no res s' acontenta y es sempre obedient.

Creu en moltes cosas com tots los noys de la seva edat y es obedient com una dona.

Quant menja, ho fá ab la parsimonia d' un diplomàtic y ab la calma d' un home reposat; asisteix ab puntualitat á l' escola y no ha visitat may lo quarto fosch.

Quant vá mudat, ab son elegant sombrero y 'l bastó á la má, sembla un *dandy* en miniatura. Es tot un homenet de set anys un poch poruch y plé de curiositat.

Per ell, sa germaneta será sempre la nena enjogassada; una nena que dorm á son costat; una nena que 'l pren al brás, una nena que li conta las sevas cosas, una nena que l' adorm boy fentli festas y li canta cansonetas; una nena que quant lo renya es quant l' estima ab més verdadera passió.

Ells han sigut los testimonis de mas follas alegrías y de mos crudels dolors.

Jugant ab ells he comprés la felicitat. Lo cel se compren al admirar als ángels, com la primavera al saludar á las negrecas aurenetas.

Un nin sense música y sense petons, es una fossa mortuoria, com una familia sense nins, es un temple sense Deu.

No hi ha res tant dols, com uns tendres llabis de color de rosa que os cridan per vostre nom, com aqueixos sers encantadors que vos donan la benvinguda, que menjan al costat vostre, que vos acompanyan á passeig, que vos demanan un bes al adormirse y vos lo tornan al llit al sigüent dia quan lo sol somriu.

Ells saben de cor mos cantars, com jo sé totes sas gracias.

Una de mas més sentidas poesías líricas, la vaig escriure amanyagant sos cabells y jugant ab sas tendras manetas, puig vaig veure en sos dolsos ulls la febrós inspiració.

¡Pobres nins! Ells han sigut las amorosas orenetas, las pintadas papallonas, las últimas flors de la primavera de una revolucionaria y borascosa juventut.

Ells son la gloria de sos pares y tot l' encant de ma vida.

Jo 'ls he dat lo cor y ells m' han donat sas caricias.

Una tarde ¡tarde trista que viurá eternament en ma memoria! quan ab lo front coronat de llover, al sortir d' un certámen literari, lo telégrafo m' anunciava la trista sort del meu pare que dormia dos dias després en la fossa, ells corregueren á mos brassos, ells tremolaren per ma sort, ells, al malehir, vestit sobre lo llit, mos triomfs y mos dolors amarchs, juntaren las perlas de sos ulls á mas llágrimas de verdadera aficció.

Aquell llit era mon Calvari; però tenia á mos peus dos ángels.

Jo 'ls vaig benehir ab tota l' ánima, com als bondadosos sers als quals debian sa existencia y m' havian brindat sa amistat y sa casa.

Sos brassos han sigut una cadena de flors pera mí immaculada.

¡Benaventurats siáu tan dolsos llassos, puig han sigut las cintas de la gloria y de la més complerta felicitat!

¿Me demaneu un bes? Preneu aquest cant, que no es més qu' un bes que ha brotat del fons del meu cor.

FRANCISCO GRAS Y ELIAS.

LA TRICHINA

HNCARA que no fós més que dirne poques paraules, teniam pensat parlar d' aquesta plaga, que ha causat, ara de poch, bona alarma ab sa aparició en Málaga. Per fortuna 'ns estalvia 'l parlar per compte nostre, la publicació d' un interessant opúscol que tenim á la vista; dú per títol *Un enemigo invisible, Estudios familiares relativos á la trichina y á la trichinosis, consideradas bajo el punto de vista de la Fisiología, Patología, Higiene y Terapéutica* (1) y es son autor lo distingit catedrático de la nostra Escola de Medicina doctor D. Ramon Coll y Pujol. Si l' importancia d' aquest treball mereix que li dediquem algunes ratlles, valdament no sia més que pera donar compte de sa publicació, ja que no hi cabria en nosaltres la pretensió de ferne un judici crítich, per altra part la respectabilitat del autor, nos posa en lo cas, gens dolorós, sinó molt al contrari, de cedirli la paraula y acontentarnos ab apuntar algunes de les idees per ell expresades.

Es la *trichina* un cuch filiforme, que naix de pares, com los demás animals (no pas per generació espontánea com voldrian los partidaris d' una teoria tan ridícula com olvidada), y que té una conformació anatómica bastant complicada. Acabada de naixer la *trichina* ja comensa

á treballar pera foradar la mucosa intestinal, la capa muscular y la serosa, travessantho tot fins arribar á la carn, qu' es lo seu element. Un

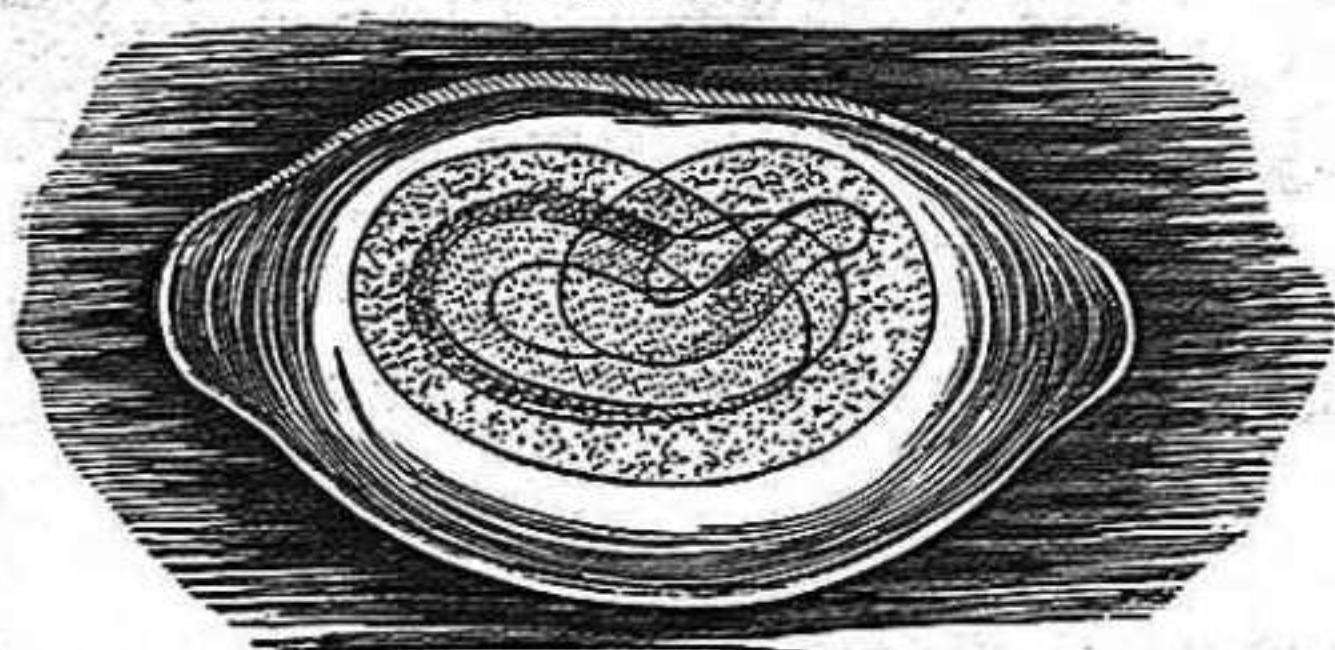
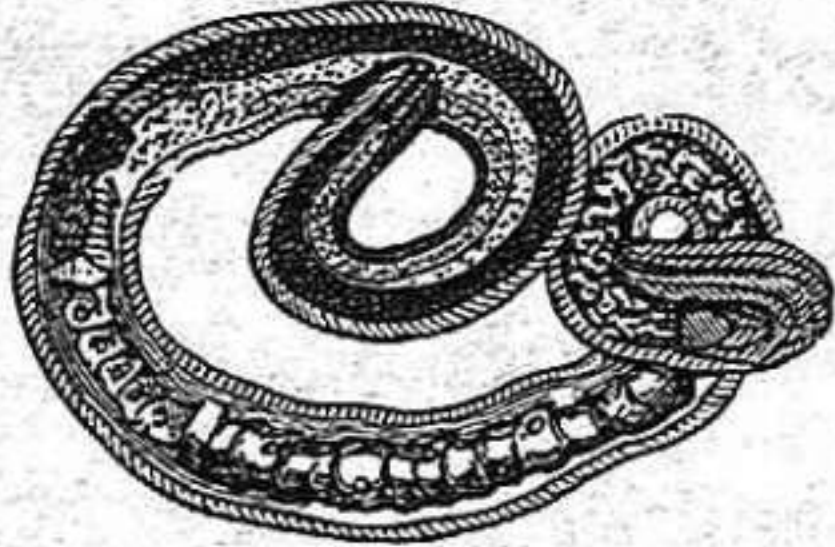
cop se troba ja en la mateixa substancia de la fibra, la destrueix aviat, s' alimenta ab ella, va creixent més, y acabada la creixensa, ja no menja, no paheix, no 's mou. Havent devorat una porció de substancia muscular, s' ha fet la

(1) Aquest interessant opúscol se ven en las principals llibrerías d' Espanya al preu de 6 rals.

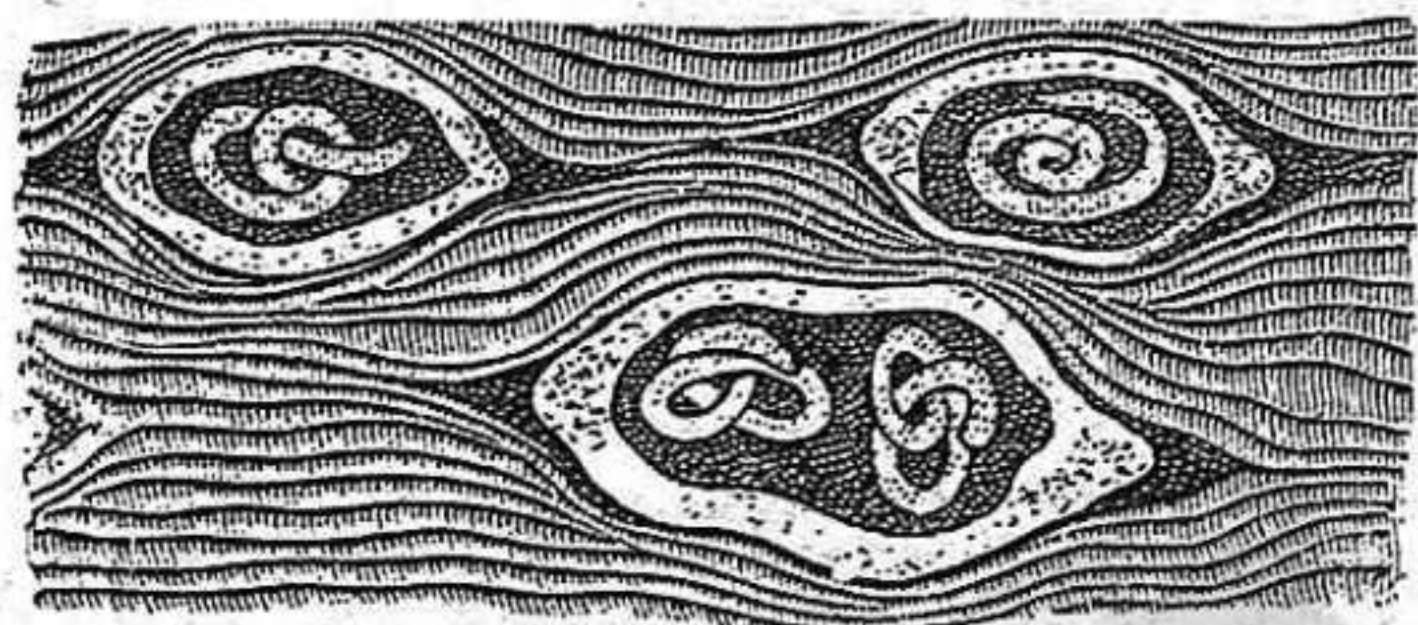
trichina un espay ample dins de la coberta de la fibra; la mateixa fibra muscular modificada dona lloch á l'organisió d'una nova coberta

dins de la primera; en aquest buyt, que tancan dues parets, hi té son allotjament la *trichina*, que per estar continguda en un quiste, pren á les hores lo calificatiu de *enquistada*; está ca-

ragolada en espiral y d'aquí'l nom de *trichina spiralis* ab que 's coneix l' helmito de que parlem. En sa habitació la *trichina* está com adormida, generalment tota sola, algunes vegades en companyia d'una altra, y ó bé mor

tancada allí dins, per efecte d'una infiltració calcárea del quiste ó per atacar al animal la mateixa calcs ó 'l greix; ó bé la carn que contenia les larves, ha entrat en un aparato digestiu convenient, los líquits gástrichs han dissolt la substancia muscular, los quistes quedan en llibertat, si hi havia en ells infiltració calcárea 's dissol la calcs per l'acció del ácid lliure del estómac, aquest mateix y la pepsina ataca la part membranosa, y la *trichina* passa desseguida als budells, se desperta, torna á bellugar-se,

creix; se distingeixen los sexes, ve la fecundació, moren los pares y son arrastrats á fora, quedant los fills, que comensan aviat la seva tasca, perforant y anant á cercar l'allotjament en la substancia carnosa.

Suposem lo cas d'esser l'home 'l que ha menjat la carn trichinada.

Los primers treballs de les *trichines* en la mucosa intestinal, donan lloch al dolor y congestió d'aquesta, venint com á conseqüencia les náusees y 'ls vómits y més tart diarrea; l'inapetencia es també un síntoma racional; lo malalt está abatut, té esgarriances, la temperatura puja y augmenta la celeritat del pols; avansant la *trichina* en son camí al través dels teixits, augmentan los trastorns en l'organisme malalt; l'ofech, los singlots, l'inflor de la cara, l'enrogallament, los dolors en tot lo cos, etzètera, son senyals de l'invasió de les carns de distintes regions. Puja més la febre, augmenta 'l dolor, se fa impossible 'l moviment, ve insomni ó deliri, suhors, abultament del ven-

tre, molta diarrea, y per debilitat ó per no poder respirar lo malalt se mor. Tal es lo quadro de la *trichinosis*, malaltia, que no obstant, pot acabar d'altra manera y que hi acaba ab freqüencia, puig si 'l malalt pot resistir algun temps, la *trichina* acaba per enquistarse, com hem dit més amunt, y resulta inofensiva.

Lo tractament de la *trichinosis* se deduueix fàcilment. Los purgants enérgichs están indicats quan hi haja sospita d'haver menjat carn trichinada; més endavant la medicació será purament sintomática.

L'autor del opúscol, que motiva aquestes ratlles, dona alguns preceptes higiénichs pera evitar la *trichinosis*. En la carn del porch es ahont se troban los quistes de la *trichina*, que ha adquirit menjant carn d'altres animals que la presentan trichinada, com les rates, guineus y altres; procurant que 'ls porchs no menjén aquestes carns ni s'acosten als femers, ahont podrian trobar restos ó excrements d'animal triquinats, s'evitará la malaltia. L'examen microscòpich de les carns es una precaució que no s'ha de descuydar, y es també de rigor, pera evitar tot perill, sometre la carn avans de menjarla, á una alta temperatura, puig necessita la *trichina* un calor de 100 graus pera morir; los talls de la carn s'han de fer ben prims pera que 'l calor arribe per tota la massa.

Dé tot lo que 's diu en l'opúscol del doctor Coll y Pujol, ne trau l'autor les conclusions de que no es la *trichina* un enemich despreciable, però que no es necessari estarse de menjar carn de porch, perque hi ha medi de reconéixerla bé y de destruir lo parásit, y en fí, que no es tan terrible la *trichinosis* com se creu vulgarment; les estadístiques parlan molt en favor d'aquesta afirmació.

L'obreta que havem examinat, va ilustrada ab 13 grabats, dels quals ne publiquem alguns; en los altres s'hi veuen les modificacions que les carns crües y cuytes sofreixen en contacte del such gástrich artificial. Per les digestions artificials practicades desde molts anys en la cátedra pe'l Dr. Coll y Pujol, se demostra que la carn cuyta 's pabeix més difícilment que la crúa ó solament fumada, y que aquesta major dificultat en la digestió (á part de l'acció del calor sobre 'l parásit) fa més difícil l'adquirir les malalties que ocasionan los entozoaris.

No creyém donar, ab tot lo dit, més que una idea lleugera de lo qu' es l'opúscol del il·lustrat professor de Fisiología de Barcelona; qui vullga mellor enterarse de la qüestió y llegir un treball més discret y ab més art escrit que aquest insignificant article, no ha de fer més que agafar l'interessant obreta del Dr. Coll y Pujol.

J. LAPORTA.

LLIBRES REBUTS

Valls — Vilanova — Barcelona

Aquest es lo títol d'un quadern de vint planas en foli, elegantment imprés en la primera de ditas poblacions ab motiu de l'inaguració del ferro-carril directe; conté treballs catalans, en número de seixanta, de distingits escriptors del nostre renaixement. (Se ven á 5 rals per tot arreu.)

Inspiraciones

Es un llibre contenint escullidas poesías castellanas del distingit escriptor mallorquí doctor D. Joseph Tarongí, Pbre., canonge de Granada.

La huérfana de Menargues

Traducció de la coneguda novela catalana de D. Antoni de Bofarull.—Se publica per quaderns.

Faust

Traducció en vers castellá per D. Teodor Llorente. Conté, á més de la traducció, tan ben feta com todas las d'aquest autor, una magnífica Carta-prólech á son amich Querol en que estudia 'l poema y á Goethe ab una claretat de criteri poch comuna. Forma part de la escullida biblioteca *Arte y Letras*, que 's publica en aquesta ciutat.

Certámen del Ateneo Igualadí de la clase obrera

S'ha publicat lo volum contenint las composicions premiadas en dit certámen, que son de la Sra. Cociño de Llansó y 'ls senyor Agulló, Verdú, Franquesa, Ubach, Ramon, Serra, Frias, Fiter, Marsans, Vallés, Conde y Ferrán. Va al devant del llibre l'acta de la festa, discurs del president del Jurat, Sr. Guimerá, memoria del secretari y discurs de gracias.

El Siglo de Pericles

Poemet castellá de Artur Masriera, que fou premiat en l'últim certámen de la Associació Literaria de Girona.

Hero

Monólech trágich de D. Bonaventura Bassegoda.—Aquesta obra, distingida ab menció honorífica en lo certámen que celebrá 'l Casino de Granollers, forma un elegant quadern que 's ven en las principals llibrerías al preu de 2 rals.

L'esperit catalá

Aquest es lo títol d'un periódich setmanal literari, religiós, comercial, artístich y de notícias, que ha comensat á publicarse en nostra ciutat.—Se suscriu á 6 rals trimestre en las principals llibrerías y en l'Administració,—Condal, 37, llibrería.

Revista Literaria

Aquesta interessant publicació catalana veu la llum mensualment en quaderns de 24 planas, editada luxosament, contenint treballs dels més reputats escriptors. En los tres números sortits van publicats interessants articles y poesías que firman los senyors Roure, Oller, Mercader, Vehils, Laporta, Soler, Guimerá, Camprodon, Sardá, Queralt, Balaguer, Matheu, Masriera, Careta, Bofarull, Batet, Riera y Bertran, Ubach y Bassegoda.—Se suscriu en las principals llibrerías y en la Administració.—Hospital 87, imprenta—al infim preu de 3 pessetas l'any.

Li piado de la príncesso

Aplech de poesías provensals del ilustre feblibre W. Bonaparte Wyse.—Se ven á 5 pessetas,—llibrería de Roumanille,—Avinyó.

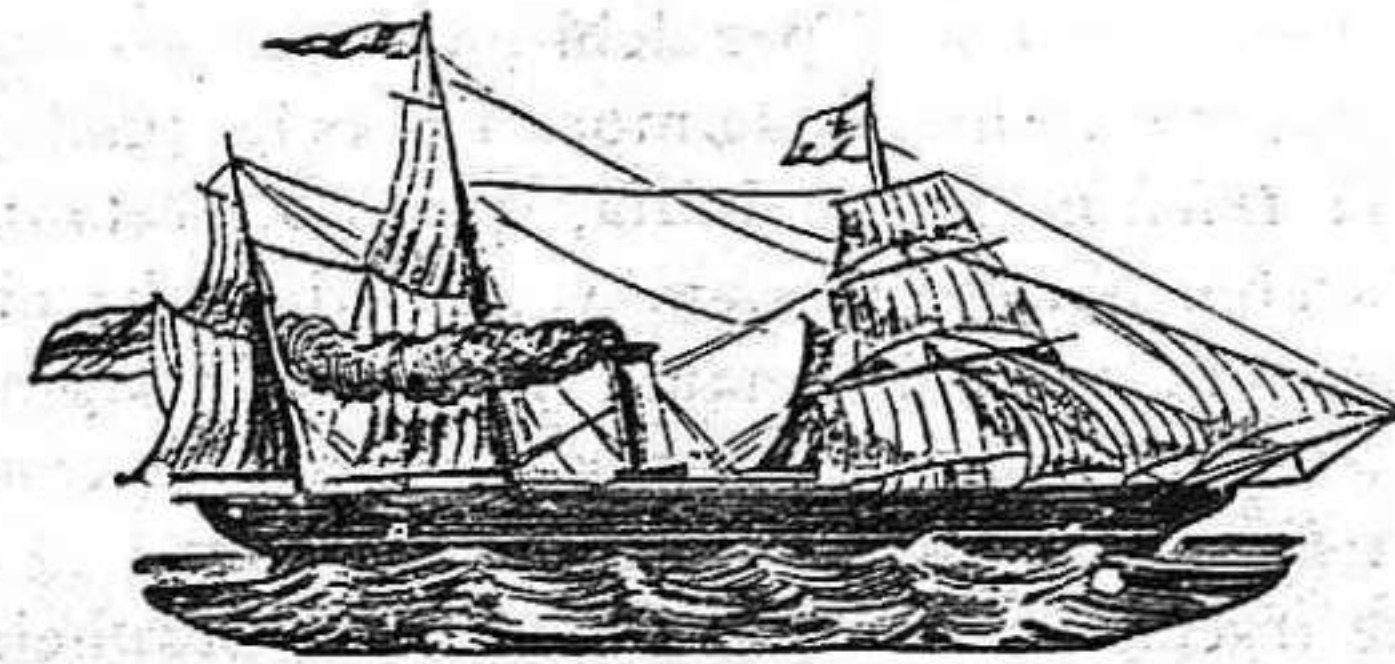
Arcadía della Carità

Tal es lo títol d'un llibre publicat en Italia en favor dels inundats del Veneto; conté treballs de distingits escriptors italians, francesos, austriachs, castellans y catalans y además música y gravats.—Se ven á 4 pessetas.

Barcarola

Pera piano es la que acaba de publicar lo inspirat compositor don F. Alió y Brea, ab la qual demostra que sab comensar per hont molts acaban. No dubtem en recomanarla als aficionats á la bona música, que la trobarán en l'establiment editorial del Sr. Vidal.

VAPORS-CORREUS DE LA
AVANS DE A. LOPEZ Y C.^a

COMPANYIA TRASATLÀNTICA
AVANS DE A. LOPEZ Y C.^a

SERVEY PERA PUERTO-RICO, HABANA Y VERACRUZ

Servey pera COLON y PACIFICH

Sortidas	Barcelona	los dias 4 y 25	} de cada mes.
	Valencia	5	
	Málaga	7 y 27	
	Cádiz	10 y 30	
	Santander	20	
	Coruña	21	

Los vapors que surten los dias 4 de Barcelona y 10 de Cádiz admeten càrrech y passatjers pera LAS PALMAS (Gran Canaria) y VERACRUZ.
Los que surten los dias 25 de Barcelona y 30 de Cádiz, y 'ls que surten lo 20 de Santander y

lo 21 de Coruña, enllasant lo serveys antillans de la mateixa Companyia Trasatlàntica en combinació ab lo ferro carril de Panamá y línea de vapors del Pacífich prenen càrrech a flete corregut pera 'ls següents punts:
Litoral de Puerto-Rico.—San Juan de Puerto-Rico, Mayagüez, Ponce y Aguadilla.
Litoral de Cuba.—Santiago, Gibara y Nuevitas.
América Central.—Sabanilla, Colco y tots los principals ports del Pacífich, com Punta Arenas, San Juan del Sur, San José de Guatemala, Champerico, Salina Cruz.
Nort del Pacífich.—Tots los ports principals desde Panamá a California, com Acapulco, Manzanillo, Mazatlan y San Francisco de California.
Sud del Pacífich.—Tots los ports principals de Panamá a Valparaíso, com Buenaventura, Guayaquil, Payta, Callao, Arica, Iquique, Caldera, Coquimbo y Valparaíso.

Rebaixas a familias.—Preus convencionals pera estatjes de luxo.—*Rebaixas de passatjes d' anada y tornada.*—Billets de 3.ª classe pera l' Habana, Puerto-Rico y sos litorals a 35 duros De 3.ª preferent ab més comoditat a 50 duros pera Puerto-Rico y 20 duros pera Espanya.

Lo 25 de Abril sortirà d' aquest port LO VAPOR,

ESpanya

pera CADIZ, escalas y demás serveys corresponents

Consignataris: senyors D. Ripol y Companyia, plassa del Palau, cantonada al carrer de la Marquesa.
Nota. Aquesta agencia pot facilitar directament als carregadors los medis de assegurar las mercancías y efectes trasportats per los vapors de la Companyia, fins a verificar la entrega de certas mercancías y efectes en los punts de consignació.

LA ILUSTRACIÓ CATALANA

Desitjosa aquesta Empresa de complaure als suscriptors, ha encarregat a un acreditat taller d' enquadernacions la confecció de luxosas tapas, tant pera enquadernar los números corresponents al any passat com pera l' exposició de números solts, que pot oferir en Barcelona als preus següents:

TAPAS ab dibuixos daurats y negres, cantoneras y claus de metall, llom de xagrí y tela inglesa, propias pera cassinos, cafés, etc., etc.	Rs. 36
ENQUADERNACIÓ del volum del passat any ab tapas de gran luxo.. . . .	» 36
TAPAS solas, tela inglesa, pera l' enquadernació de volums.. . . .	» 22
Además podem oferir alguns exemplars que quedan de la colecció completa de LA ILUSTRACIÓ CATALANA als preus de	
COLECCIÓ COMPLETA dels tres anys, enquadernada (2 volums)..	Rs. 230
COLECCIÓ COMPLETA dels tres anys, sense enquadernar	» 160

Las demandas se dirigen a l' Administració - Jovellanos, 2, pral. - Barcelona

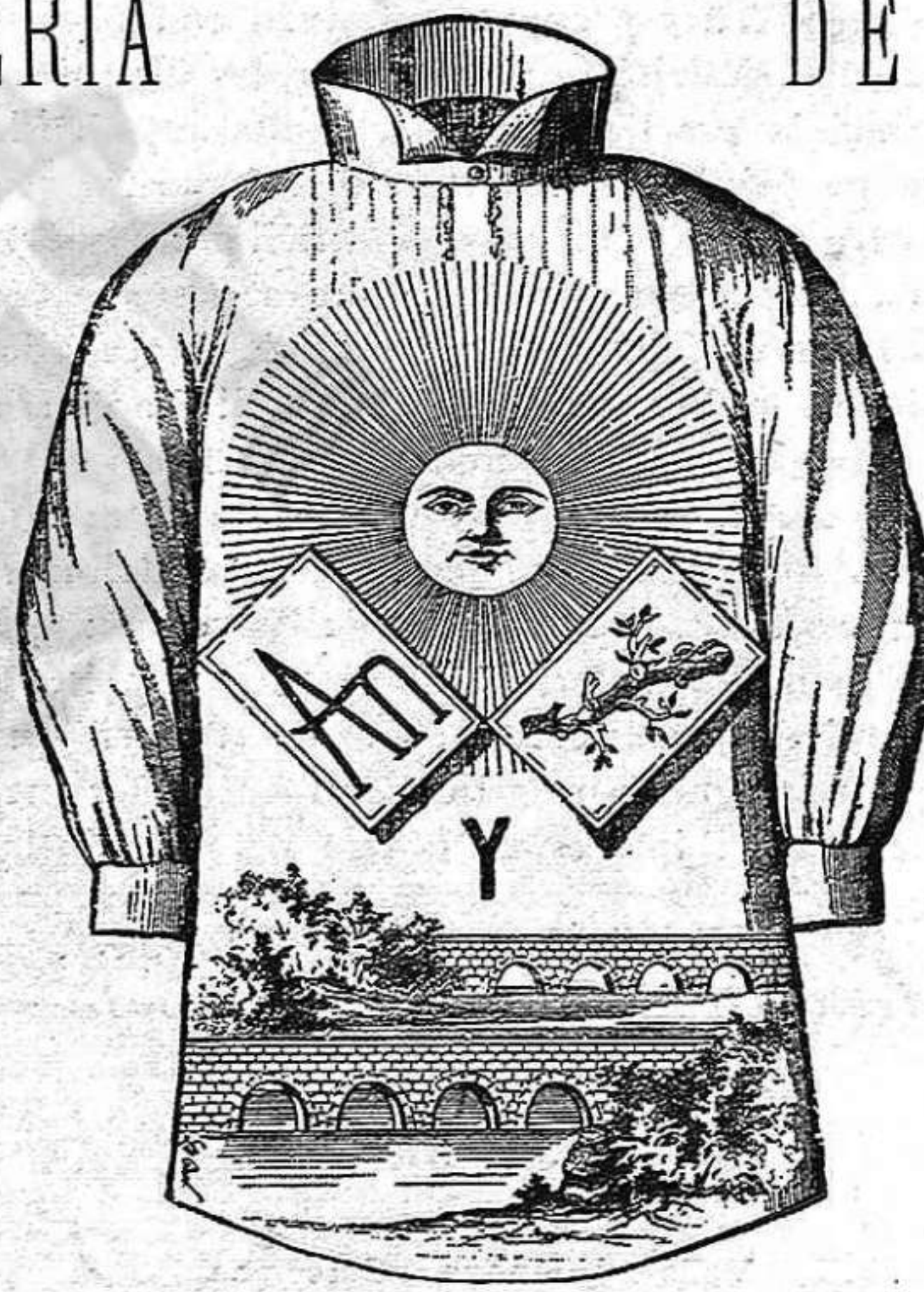
CAMISERIA Y CORBATERIA

DE SOLANAS Y PONS

CONFECCIÓ PERA SENYORAS

- CAMISAS
- CHAMBRAS—ENAGUAS
- CAMISOLINS
- COLLS-PUNYS-PENTINADORS

BARCELONA. 16, BOQUERIA

CONFECCIÓ PERA CABALLERS

- CAMISAS
- COLLS — PUNYS
- PECHERAS
- CALSOTETS — CAMISETAS

BARCELONA. 16, BOQUERIA

TALLERS DE REPRODUCCIONS ARTÍSTICAS

212 - GRANVIA - 212
BARCELONA

THOMAS

14 - CANUDA - 14
BARCELONA

GRABAT PANICONOGRÁFICH Y FOTOGABAT

Reproduccions de dibuixos de totes classes, manuscrits, mapas, música, estamperia, etc., etc., en clixés tipográfichs

PRIVILEGI EXCLUSIU PERA L' APLICACIÓ DEL TON PAPIER